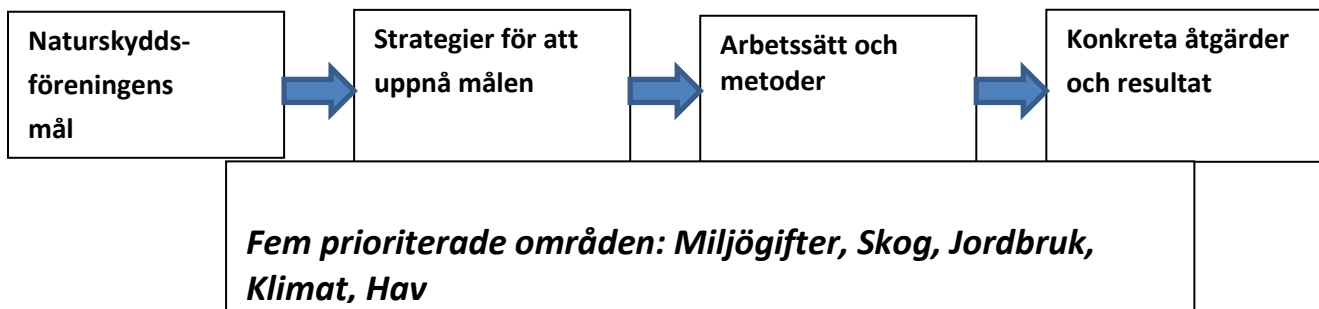

Effektrapport

Det här är Naturskyddsföreningen

Svenska Naturskyddsföreningen bildades 1909 och är Sveriges äldsta och största ideella natur- och miljöorganisation. Naturskyddsföreningen är också en av Sveriges största demokratiska folkrörelser med 224 000 medlemmar (2015) och är partipolitiskt obunden. Föreningen arbetar inom fem prioriterade områden – Jordbruk, Klimat, Hav, Miljögifter samt Skog. Inom samtliga områden arbetar föreningen både nationellt och globalt. Många medlemmar är aktiva i någon av de 270 kretsarna som ingår i 24 länsförbund och som i sin tur hör till olika regioner. Dessutom finns särskilda nätverk som exempelvis Mat & Jordbruksnätverket, Klimatnätverket, Havsnätverket m.fl. Vartannat år har Naturskyddsföreningen riksstämman då styrelse väljs och motioner och propositioner behandlas. Föreningen har ett rikskansli i Stockholm och en filial i Göteborg. Föreningen har cirka 145 personer anställda. Alltifrån exempelvis volontärer och sakkunniga till värvare och kampanjpersonal. Ungefär hälften av föreningens intäkter kommer från Sida och går till den globala verksamheten. Den andra hälften kommer från medlemsintäkter, arv, gåvor och företagssamarbeten med mera. Under 2015 omsatte föreningen 212 miljoner kronor.

Mål, strategier, metoder, resultat.

Naturskyddsföreningens mål (som de uttrycks i stadgarna §2-3)

- Verka för att hos människor väcka och underhålla känslan för naturen och dess värden
- Verka för att människans samhälle och verksamhet anpassas efter naturens förutsättningar.
- Väcka opinion och påverka beslut rörande naturskydd och miljövård samt verka för skydd och vård av värdefull natur, bland annat genom markförvärv eller på annat sätt.
- Bedriva aktiv föreningsverksamhet över hela landet
- Bedriva egen informations- och bildningsverksamhet, bland annat genom utgivande av en medlemstidskrift.
- Verka för fördjupad undervisning om livets villkor på jorden såväl vid skolor som i det fria folkbildningsarbetet.
- Söka samarbete med andra organisationer och stimulera till internationella insatser inom sitt verksamhetsfält.

Strategier för att uppnå målen

Verksamhetsriktlinjerna, som antas av stämman, är till för att på en övergripande nivå styra föreningens verksamhet och ge en tydlig bild av vilka arbetsområden som lyfts fram under verksamhetsperioden samt hur föreningen ska arbeta. Grunden för verksamhetsriktlinjerna är Naturskyddsföreningens mål enligt föreningens stadgar. Verksamhetsriktlinjerna definierar de fem prioriterade områdena.

Verksamhetsriktlinjerna avspeglar de tre värdegrunderna för föreningens verksamhet:

Att rädda naturens liv

Biologisk mångfald är livsviktigt. Därför arbetar vi för bevarande av den biologiska mångfalden och står upp för naturens rätt att existera för sin egen skull.

Att främja människors hälsa

Kemikaliespridningen och klimatförändringarna hotar också oss människor. Därför arbetar vi mot sådant som hotar människors hälsa men också för naturupplevelser och sådant som främjar välmående.

Att verka för global solidaritet

Global solidaritet är viktigt för att miljöarbetet ska fungera internationellt. Därför arbetar vi för en hållbar utveckling globalt.

Utifrån de tre värdegrunderna har föreningen valt tre strategier för hur vi ska skydda naturen och förändra samhället i den riktning som vi önskar:

Stimulera naturkänslan

Att väcka en positiv känsla och vördnad för naturen är grunden i föreningens arbete.

Politisk påverkan

Politisk påverkan är viktig och nödvändig. De politiska besluten bestämmer samhällets spelregler för såväl individer som marknadens aktörer.

Grön konsumentmakt

Grön konsumentmakt visar vägen, ger möjlighet att välja en hållbarare livsstil, driva på politiska beslut och ge förutsättningar åt de företag som vill gå före.

Vårt eget miljömärke Bra Miljöval är fundamentet i detta arbete.

Arbetsätt och metoder

- Ett aktivt globalt miljösamarbete - Naturskyddsföreningen samarbetar med ett flertal miljöorganisationer i Afrika, Asien, Latinamerika och Östeuropa för att bidra till en miljömässigt hållbar utveckling inom de fem prioriterade områdena.
- Ett aktivt nationellt miljösamarbete – Genom samarbeten med kretsar och länsförbund så förstärks möjligheten att kunna bevaka miljöfrågor och att kunna påverka på lokal och regional nivå.
- Företagssamarbeten – Många företag ser det idag som en konkurrensfördel att ha en miljömässig profil på sin verksamhet, och detta genererar ett fokus på miljöfrågor och bidrar ekonomiskt till föreningens verksamhet.
- Medlemstidningen Sveriges Natur - Tidningen bidrar till ökad kunskap och bildning om miljöfrågor och uppmuntrar till aktiva konsumentval. Tidningen ska också väcka engagemang och ställningstaganden för natur och miljöfrågor.
- Nationella nätverk - Föreningen har nationella nätverk inom de fem prioriterade områdena som skapar engagemang och med konkreta åtgärder driver på för en snabbare omställning.
- Möten och dialog - Föreningen har väl fungerande redskap för kommunikation inom hela organisationen: olika e-postutskick och det webbaserade interna forumet Naturkontakt. Genom föreningens konton på sociala medier förs en mycket aktiv och engagerad dialog. Representanter träffar också politiker för att samtala kring miljöfrågor och politikens utformning på miljöområdet.

- Samarbeten för utveckling - Under senare år har rikskansliet utvecklat flera olika samarbeten för att öppna dörrar till nya målgrupper och erbjuda kretsar och län nya möjligheter till verksamhet – Banankontakt, Livrädda Östersjön, Sweet dreams, Schysst sommar, Skogen som klassrum och Energifallet är några exempel.
- Medlemsvärvning - Ju fler medlemmar desto starkare blir föreningen och därmed dess möjlighet att kunna påverka och göra skillnad i än större utsträckning. Idag görs medlemsvärvning såväl via telefon som via ”face to face” och ”door to door”.
- Informationskampanjer – Ett flertal olika informationskampanjer pågår eller har pågått som exempelvis: Byt till Eko, Global Action Week, Giftfri förskola, Klimatmaxa och Klädbytardagen. Föreningen engagerar, folkbildar, opinionsbildar och påverkar genom strategisk kommunikation i sociala medier, press, webbplats och appar.
- Miljömärkning – Föreningens miljömärkning ”Bra Miljöval” gör det lättare att kunna välja miljömässigt bra produkter och är ett i övrigt starkt varumärke.

Konkreta åtgärder och resultat

Miljögifter – Naturskyddsföreningens långsiktiga mål gällande miljögifter är att få bort de farliga kemikalierna genom att påverka opinion och lagstiftning, ta fram och sprida information om farliga kemikalier samt tipsa om bättre alternativ.

Uppnådda delmål och resultat

Under 2015 föreläste föreningen på seminarier om giftfria förskolor, giftfri inomhusmiljö och farliga kemikalier i plast. Vi förde debatt i ett flertal medier och satt i olika referensgrupper – för nanomaterial, upphandlingskrav för förskolor, samt innehållskrav på matförpackningar

2015 var året då vårt projekt ”Operation Giftfri Förskola” fick ett stort genomslag. Hälften av Sveriges kommunala förskolor hade i början av året påbörjat arbetet med att fasa ut farliga kemikalier. Under året har fler kommuner och en stor del av det offentliga Sverige visat engagemang för frågan.

EU beslutade att stoppa miljögiftet ”Nonylfenoletoxilater” i importerade textilier. Frågan togs upp i EU på bla initiativ av Naturskyddsföreningen.

Under året sattes även FN:s globala agenda för hållbar utveckling till 2030. Där fick vi, i samverkan med våra samarbetspartners världen över, med området kemikalier på agendan.

Sverige stämde EU-kommissionen och fick rätt för att kommissionen inte har definierat vad som räknas som ett hormonstörande ämne. Utan en definition för hormonstörande ämnen går de inte att förbjuda.

Skog – Naturskyddsföreningens långsiktiga mål är att skapa en bättre politik och lagstiftning som innebär ett verkligt hållbart brukande och ett starkare skydd av skog och arter – globalt, nationellt och lokalt.

Uppnådda delmål och resultat

En av våra stora segrar under året var riksdagsbeslutet att öka anslagen för naturvård. Efter hårt arbete ser vi också att det kommer en översyn av delar av skogsvårdslagen. Naturskyddsföreningen har också bidragit till riktlinjerna som Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket tagit fram i projektet *Artskydd i skogen*.

Den storskaliga palmoljeproduktionen har förödande konsekvenser för människor och miljö. Under året har flera företag antagit en tuffare policy gällande användningen av palmolja, tack vare påtryckningar från bl.a. Naturskyddsföreningen.

Under 2015 räddade vi minst 20 akut hotade värdefulla skogar i Sverige från avverkning.

Tre i Sverige lyckade häckningar av vitryggig hackspett, det bästa resultatet på flera år, visar att vi är på rätt väg med bevarandearbetet för denna hotade art.

Skogsnätverket, som vid årets slut bestod av cirka 700 engagerade medlemmar, har inventerat mer än 70 skogar. Inventeringarna är viktiga för att dokumentera höga naturvärden, som till exempel rödlistade arter. Med resultatet från inventeringarna kan vi visa myndigheter och skogsbolag att skyddsvärda skogar behöver stå kvar.

Föreningens nya mineralpolicy som lanserades i december 2015 ligger till grund för ett intensifierat arbete under 2016. Mineralpolicyn visar att det är möjligt att åstadkomma en ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbar mineraldäning.

Jordbruk – Naturskyddsföreningens långsiktiga mål är att arbeta för strategier och styrmedel för ekologisk produktion, att ett livskraftigt svenskt ekologiskt lantbruk utvecklas i hela landet, att allt fler människor äter grönt, att åkermarken och dess kvalitet bevaras samt att jordbrukspolitik och andra styrmedel ger ersättning till ekosystemtjänster.

Uppnådda delmål och resultat

Nu ekofikar vi! Uppmaningen genomsyrade årets ekokampanj och miljövänliga veckan 2015. Tack vare ett stort engagemang fick brödhyllorna många efterlängtade nyheter och fler människor fick upp ögonen för oekologisk kaffeproduktion. Årets ekokampanj resulterade i ytterligare en ekobom i Sverige. Ekokampanjen bidrog till nya rekordsiffror för eko-försäljning i Sverige som ökade med 39 procent.

Föreningen har arrangerat flertalet seminarier. Vid ett seminarium i riksdagen, om behovet av en ny skatt på bekämpningsmedel, ställde sig alla partier bakom förslaget att se över skatten.

Den globala ekokampanjen *Green Action Week*, som föreningen är initiativtagare till, samlade 41 organisationer i 27 länder. På temat Organic Food and Farming for All mobiliserade organisationer för att göra konsumenter och bönder medvetna om fördelarna med eko, och för att påverka politiker. Det gav resultat. I São Paulo, Brasilien, antogs en lag om offentlig upphandling som prioriterar eko i skolmaten och i Pakistan gav beslutsfattare ett brett stöd till förslaget att förbjuda en mängd farliga växtgifter.

Klimat - Naturskyddsföreningens långsiktiga mål är att verka för att det blir en klimatomställning. Föreningen kommer därför att prioritera opinionsbildning för att skapa det tryck som behövs för att politikerna ska kunna fatta beslut. Det behövs tryck lokalt, nationellt och internationellt.

Uppnådda delmål och resultat

I kampanjen *Klimatmaxa* presenterades politiska krav och en uppmaning till att posta en "x-bild" på sociala medier som stöd för en tuffare klimatpolitik. Vi skapade sedan ett konstverk av bilderna tillsammans med texten: "Vi vill klimatmaxa Sverige!" Tavlan överlämnades sedan till statsminister Stefan Löfven och Åsa Romson för att sätta press på den svenska delegationen inför Parismötet.

Under Parismötet var föreningen på plats för att trycka på, stötta, observera, knyta kontakter och opinionsbilda i klimatfrågan. För första gången kom världens länder överens om ett globalt och rättsligt bindande klimatavtal.

Stadsmiljöavtal för kollektivtrafikprojekt. Stödet uppgår till två miljarder kronor under 2015–2018 riktat till Sveriges kommuner.

En cykelstrategi med 100 miljoner kronor till cykelfrämjande åtgärder under 2016 och 2017 går till Sveriges kommuner.

Ett program för lokala klimatinvesteringar på 1,9 miljarder kronor som bland annat kan användas för cykelsatsningar och laddningsinfrastruktur till elbilar.

I Uganda har vår samarbetsorganisation NAPE bidragit till en lag som gör det olagligt att tvångsförflytta människor från deras mark utan kompensation. Ett viktigt erkännande av mänskliga rättigheter och ett viktigt steg för att hejda utvinningen av olja då markrofferi (land grabbing) är vanligt när infrastruktur för oljeutvinning byggs.

Marint – Naturskyddsföreningens långsiktiga mål är att fiskepolitiken i EU och globalt implementeras så att hållbart fiske utan destruktiva metoder säkerställs, att vattenbruk blir miljömässigt och socialt hållbart, att foderfisket inte utarmar ekosystem eller livsmedelstrygghet, att hotade och värdefulla vattensystem, arter och bestånd fredas och ges möjlighet till återväxt, att konsumtion av hotade eller ohållbart fiskade/odlade fiskar och skaldjur upphör samt att tillförseln av näringsämnen, miljögifter och skräp till Östersjön och Västerhavet minskar.

Uppnådda delmål och resultat

Naturskyddsföreningen har tillsammans med Sportfiskarna och Svenska båtunionen startat ett långsiktigt projekt med syftet att berätta om giftfria alternativ till båtbottnfärg. För att skapa en attitydförändring och höja kunskapen i frågan har projektet arbetat med båtklubbar och stora båtkommuner samt lanserat webbsidan Båtmiljö.se. Filmen *Ren båtbottn utan gift* har visats nästan 300 000 gånger och broschyren *6 sätt att slippa bottenmåla* har spridits i tusentals exemplar.

Vi stödjer fortsatt organisationer i Afrika, Asien och Latinamerika som arbetar med havs- och kustrelaterade frågor. Tre områden har prioriterats: starka fiskesamhällen, ekologisk resiliens i kustsamhällen samt hållbar och rättvis havs och fiskeripolitik. Stödet har bidragit till restaurering av förstörda livsmiljöer genom återplantering av mangrove och reducering av fattigdom genom ekoturism och småskaliga handelsprojekt.

Rapporten *Rikedomar vid rinnande vatten* visar på de ekonomiska och sociala värden som kan skapas av en miljöanpassad vattenkraft. Rapporten har fått stor medial uppmärksamhet och spridning bland våra medlemmar. Tack vare tryck i frågan blåser nu förändringens vindar genom svensk vattenkraftpolitik för första gången på 100 år och regeringen har aviserat en proposition för att effektivisera lagstiftningen om vattenkraft till hösten 2016.

Nätverket ICSF har arbetat för att påskynda implementeringen av de FAO-antagna internationella riktlinjerna för ett hållbart småskaligt fiske. Ett antal workshops i Tanzania, Indien och Costa Rica har stärkt lokalsamhällets deltagande och inflytande i processen

Utvärdering

Positiva förändringar i miljön är ofta långsamma processer och det exakta resultatet av uppnådda delmål i förhållande till långsiktiga mål kan vara svår att bedöma. Andra lättare mätbara indikatorer som exempelvis konsumenternas val av produkter, försäljningen av ekologiskt odlade varor, antalet förskolor som anammat projektet om en giftfri förskola och antalet lyckade häckningar av vitryggig hackspett visar att föreningens åtgärder, kampanjer och informationsspridning har en stor effekt på det långsiktiga målet.

Att föreningen har så många som 224 000 medlemmar och dessutom fortsätter att öka, talar för att vår kommunikation når ut och bekräftar att väldigt många tycker att de frågor vi jobbar med är viktiga. Medlemmarna är en indikator på vår styrka.

Naturskyddsföreningen har en pågående intern dialog över vilka arbetssätt och metoder som ger mest miljövinna för pengarna. Möten med politiker, informationskampanjer, medlemsvärvning och samarbeten för utveckling har alla gett ett dokumenterat resultat av att vara metoder som bidrar till föreningens mål och verksamhet.

Det finns långsiktiga kurvor som pekar åt rätt håll, där Naturskyddsföreningens arbete har varit en viktig länk i kedjan. Klimatutsläppen inom Sverige minskar sakta och andelen förnybar energi är nu över 50 procent. Även om andelen skyddad skog och mark är för liten så ökar antalet naturreservat snabbt och är nu över 4000.

Men vi når inte alla mål som vi satt upp, ibland på grund av egna omprioriteringar, ibland på grund av händelser och trender i världen som vi inte råår över. Vi vill förstås nå den långsiktiga visionen – en hållbar utveckling i Sverige och globalt. På vägen dit utvärderar vi de framgångar vi kan se och noterar samtidigt de områden där utvecklingen går åt fel håll. Det återstår stora utmaningar, inte minst globalt, när det gäller att skapa en rättvis och hållbar utveckling globalt och mycket återstår att göra, men Naturskyddsföreningens arbete påverkar och gör skillnad.